

Forfatter: Goldschmidt, M. A.

Titel: Udrag fra Hjemløs

Citation: Goldschmidt, M. A.: "Hjemløs", i Goldschmidt, M. A.: *Hjemløs*, udg. af Mogens Brøndsted ; Harald Jørgensen , Det Danske Sprog- og Litteraturselskab, Borgen, 1999, s. 342. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-goldschmidt04-shoot-idm140467280698288/facsimile.pdf> (tilgået 07. maj 2024)

Anvendt udgave: Hjemløs

tjene frelsen gennem en kvinde; selv stiller han sin Otto på et højere trin, da denne vil »være ideal Personlighed eller gaa til Grunde«. Også derfor kan nedrakningen af Ottos digterværk – leveret af samme Helzen, som i anden del karikerede ham fra scenen – ramme så hårdt og give anledning til hans anden store krise.

Den er formet som direkte modstykke til den første (ovf. s. 332). Dengang var hans erotiske ideal bristet, det var et ydre tab, og han søgte trost i skønhedens og kunstens riger. Nu har han lidt skibbrud som kunstner, det er et indre forlis; og det medfører et indre opgør. Men foranledningen er som i første tilfælde typisk goldschmidtsk, den heftige reaktion på en tilsyneladende grov uret. Helzens kritik nøjes ikke med at påvise digtets faktiske mangler, men insinuerer en politisk tendens deri: at det skulle tage parti for den tyske civilisation mod det danske barbari og bruge Karthagos lod som billede på hvad der venter Danmark. Med et sådant skudsmål er værket i den nationalt bevægede tid slået ihjel, og Otto har uventet oplevet Mendozas skæbne, at »Fødelandet blev taget bort under hans Fødder» (II s. 237, sml. s. 205). En besk eftersmag af de nationalliberale beskyldninger mod Goldschmidt for at være unational.

Et lige så bittert privat minde var den fædrene proces (ovf. s. 325), som sønnen søger at videreføre skønt sagføreren nægter at kende til sagens akter. Ottos samtale med prokurator Bagger er en nøje parallel til faderens med prokurator Basse – samme afmægtige harme, som om han har arvet sin fars skæbne. At han tillige eller snarere slæber rundt på sin egen, ses af en tredje kalamitet. Da den snobbete justitsråd, hos hvem han logerer, erfarer at hans navn ikke længere er i vælten, beder han ham flytte. Sammenlagt bliver han altså ramt af tredobbelt hjemløshed, idet han frakendes fødelandet, afskæres fra at oprejse fædrelandet – samt mister sit logi. Det er en tragikomisk situation; men pointen er at den ydre uretfærdighed skal sammenkædes med tidligere skyldmomenter. Digterværkets brist hang sammen med brist i hans personlighed; Baggers og justitsrådets optræden har som baggrund hans tidligere karambolager med henholdsvis grevesønnen og skuespillerinden. Skyldafvejningen fører til selvpogør, og ligesom han rent udven-